Первомайський медичний фаховий коледж
Миколаївської обласної ради

Циклова комісія акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____
«____»_____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Оперативне акушерство та гінекологія»

(дисципліна за вибором)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 223 Медсестринство

Освітньо - професійна програма Акушерська справа
(на основі повної загальної середньої освіти)

(Рік вступу : 2023 рік)

Первомайськ
2026

Робоча навчальна програма **«Оперативне акушерство та гінекологія»** для здобувачів освіти
Галузь знань **22 Охорона здоров'я**
спеціальність **223 Медсестринство**
освітньо-професійна програма **Акушерська справа**
складена на основі навчальної програми з дисципліни **«Акушерство»** для вищих медичних Фармацевтичних) закладів І-ІІІ рівнів акредитації, розробленої Центральним методичним кабінетом підготовки молодших спеціалістів МОЗ України , 2011 року.

Розробник : ***Ірина Рачинська,*** викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач - методист акушерства та гінекології, голова акушерсько – гінекологічної ЦК

Робоча навчальна програма розроблена відповідно до Положення про порядок розроблення, затвердження робочої програми навчальної дисципліни у Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради, затвердженого педагогічною радою Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради (протокол від 24.10.2023 №2) та введеного в дію наказом директора коледжу від 25.10.2023 № 350-н та обговорена й схвалена на засіданні ЦК акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін.

Протокол від "___" _____2026 року № 1

Голова циклової комісії акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

_____ Ім'я Прізвище
(підпис)

2026-2027 навчальний рік

Первомайський медичний фаховий коледж
Миколаївської обласної ради

Циклова комісія акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

_____
«____»_____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Оперативне акушерство та гінекологія»

(дисципліна за вибором)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 223 Медсестринство

Освітньо - професійна програма (на основі базової середньої освіти) Лікувальна справа

(Рік вступу : 2023 рік)

Первомайськ
2026

Робоча навчальна програма **«Оперативне акушерство та гінекологія»** для здобувачів освіти
Галузь знань **22 Охорона здоров'я**
спеціальність **223 Медсестринство**
освітньо-професійна програма **Лікувальна справа**
складена на основі навчальної програми з дисципліни **«Акушерство»** для вищих медичних Фармацевтичних) закладів І-ІІІ рівнів акредитації, розробленої Центральним методичним кабінетом підготовки молодших спеціалістів МОЗ України , 2011 року.

Розробник : ***Ірина Рачинська,*** викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач - методист акушерства та гінекології, голова акушерсько – гінекологічної ЦК

Робоча навчальна програма розроблена відповідно до Положення про порядок розроблення, затвердження робочої програми навчальної дисципліни у Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради, затвердженого педагогічною радою Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради (протокол від 24.10.2023 №2) та введеного в дію наказом директора коледжу від 25.10.2023 № 350-н та обговорена й схвалена на засіданні ЦК акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін.

Протокол від "___" _____2026 року № 1

Голова циклової комісії акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

_____ Ім'я Прізвище
(підпис)

Первомайський медичний фаховий коледж
Миколаївської обласної ради

Циклова комісія акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи

_____
«____»_____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Оперативне акушерство та гінекологія»

(дисципліна за вибором)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 223 Медсестринство

Освітньо - професійна програма (на основі базової середньої освіти) Сестринська справа

(Рік вступу : 2023 рік)

Первомайськ
2026

Первомайський медичний фаховий коледж
Миколаївської обласної ради

Циклова комісія акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____
«____»_____ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Оперативне акушерство та гінекологія»

(дисципліна за вибором)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 223 Медсестринство

Освітньо - професійна програма Сестринська справа
(на основі повної загальної середньої освіти)

(Рік вступу : 2023 рік)

Первомайськ
2026

Робоча навчальна програма **«Оперативне акушерство та гінекологія»** для здобувачів освіти
Галузь знань **22 Охорона здоров'я**
спеціальність **223 Медсестринство**
освітньо-професійна програма **Сестринська справа**
складена на основі навчальної програми з дисципліни **«Акушерство»** для вищих медичних Фармацевтичних) закладів І-ІІІ рівнів акредитації, розробленої Центральним методичним кабінетом підготовки молодших спеціалістів МОЗ України , 2011 року.

Розробник : ***Ірина Рачинська,*** викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач - методист акушерства та гінекології, голова акушерсько – гінекологічної ЦК

Робоча навчальна програма розроблена відповідно до Положення про порядок розроблення, затвердження робочої програми навчальної дисципліни у Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради, затвердженого педагогічною радою Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради (протокол від 24.10.2023 №2) та введеного в дію наказом директора коледжу від 25.10.2023 № 350-н та обговорена й схвалена на засіданні ЦК акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін.

Протокол від "___" _____2026 року № 1

Голова циклової комісії акушерсько – гінекологічних та педіатричних дисциплін

_____ Ім'я Прізвище
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td>Галузь знань
<u>22 охорона здоров’я</u>
(шифр і назва)</td><td rowspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
223 медсестринство
(шифр і назва)</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кредити: 3,0
Загальна кількість годин – 90</td><td rowspan="3">Освітньо професійна програма:
Акушерська справа</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="7">З них:
аудиторні – 48
самостійна робота - 42</td><td rowspan="7">Освітньо-професійний ступінь
фаховий молодший бакалавр</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>4 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>44 год.</td></tr>
<tr><td>СР</td></tr>
<tr><td>42 год.</td></tr>
<tr><td><u>Вид контролю:</u>
залік</td></tr>
</table>

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td>Галузь знань
<u>22 охорона здоров’я</u>
(шифр і назва)</td><td rowspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
223 медсестринство
(шифр і назва)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Кредити: 3,0
Загальна кількість годин – 90</td><td rowspan="4">Освітньо професійна програма:
Лікувальна справа</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td rowspan="8">З них:
аудиторні – 45
самостійна робота - 45</td><td rowspan="8">Освітньо-професійний ступінь
фаховий молодший бакалавр</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>5 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>40 год.</td></tr>
<tr><td>СР</td></tr>
<tr><td>45 год.</td></tr>
<tr><td><u>Вид контролю:</u>
залік</td></tr>
<tr><td></td></tr>
</table>

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td>Галузь знань
22 Охорона здоров’я
(шифр і назва)</td><td rowspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
223 Медсестринство
(шифр і назва)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Кредити – 3
Загальна кількість годин – 90</td><td rowspan="4">Освітньо - професіна програма
Сестринська справа справа 11кл</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td rowspan="8">З них:
аудиторні – 45
самостійна робота студента – 45</td><td rowspan="8">Освітньо-професійний ступінь
фаховий молодший бакалавр</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>11 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>34 год.</td></tr>
<tr><td>СР</td></tr>
<tr><td>45 год.</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:
залік .</td></tr>
</table>

1. Опис навчальної дисципліни 9кл

<table>
<tr><th rowspan="2">Найменування показників</th><th rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь</th><th>Характеристика навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2"></td><td>Галузь знань
<u>22 Охорона здоров’я</u>
(шифр і назва)</td><td rowspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Спеціальність
223 Медсестринство
(шифр і назва)</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Кредити – 3
Загальна кількість годин – 90</td><td rowspan="4">Освітньо - професіна програма
Сестринська справа справа 9кл</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td rowspan="6">З них:
аудиторні – 51
самостійна робота студента – 39</td><td rowspan="6">Освітньо-професійний ступінь
фаховий молодший бакалавр</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>8 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>43 год.</td></tr>
<tr><td>СПРС</td></tr>
<tr><td>39 год.</td></tr>
<tr><td><u>Вид контролю:</u>
залік .</td></tr>
</table>

1. Зміст навчальної дисципліни (анотація)

Оперативне акушерство - розділ медичної науки, в якому розглядаються оперативні втручання, застосовувані в разі ускладнень вагітності, пологів та післяпологового періоду. Тільки в 5% випадків доводиться вдаватися до тієї чи іншої акушерської операції.

Усі акушерські операції проводить лікар, лише в окремих випадках, коли лікар не може своєчасно приїхати до роділлі, акушерка… повинна виконати без застосування загального наркозу такі акушерські операції як:

- Зовнішньо - внутрішній поворот плода на ніжку;
- Витягання плода за тазовий кінець;
- Ручне відділення плаценти і виділення посліду;
- Ручну ревізію стінок порожнини матки;
- Зашивання розривів промежини I та II ступеня;
- Амніотомію;
- Епізіотомію.

Акушерські операції мають специфічні особливості:

- Найчастіше є невідкладними;
- Визначаючи показання до операії, враховують інтереси не тільки матері, а й плода;
- Багато операцій роблять не під контролем зору, а під контролем дотику пальців;
- Розпочата операція, має неодмінно завершитись.

До **оперативних втручань у гінекологічній практиці** вдаються лише за умови, що консервативні методи лікування випробувані, є певність, що вони не принесуть користі і єдиним шляхом до видужання хворої, а часом і до врятування її життя є операція. Операція, за можливістю, повинна не тільки усувати причину захворювання, але й не позбавляти жінку притаманних її організму функцій — менструальної, статевої, репродуктивної.

Багато нових та сучасних втручань з’являються в галузі оперативного акушерства та гінекології: наприклад симультанні оперативні втручання – це

одночасне проведення двох або більше хірургічних втручань, за один наркоз, що дозволяє вирішити кілька проблем зі здоров'ям або естетичних недоліків одночасно, економити час, зменшити стрес та витрати… Прикладом є бюті кесарів розтин – поєднання кесарівого розтину з ліпосакцією… Про це і не тільки, будемо говорити при вивченні предмету.

Акушерка, фельдшер, медсестра мають глибоко розуміти мету та завдання даного розділу акушерства, адже підготовка вагітної, роділлі, породіллі, гінекологічної хворої до оперативного втручання, піготовка інструментарію, операційної, асистування лікарю, післяопераційний догляд - відповідальні обовязки акушерки, фельдшера, медичної сестри пологового стаціонару, гінекологічного відділення та ФАПу, а якість їх виконання- свідоцтво професіоналізму медичного працівника.

2.Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета — підготувати кваліфікованих акушерок, фельдшерів, медичних сестер до самостійної роботи в умовах фельдшерсько-акушерського пункту (ФАПу) та для роботи в лікувально-профілактичних закладах, а також для свідомого виконання лікарських призначень.

Завдання - у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- медичну деонтологію та її особливості в оперативному акушерстві та гінекології;
- правила техніки безпеки в роботі з медичними інструментами та обладнанням;
- особливості підготовки вагітних, роділь та породіль, гінекологічних хворих до проведення планових та ургентних оперативних втручань;
- особливості підготовки інструментарію, операційної до оперативних втручань;
- особливості сан - епід режиму відділення оперативного акушерства та гінекології;
- показання, умови, протипоказання, знеболення, класифікацію оперативних втручань застосовуваних в акушерській та гінекологічній практиці;
- основні етапи поширених акушерських та гінекологічних операцій;
- особливості післяопераційного догляду за породіллями та хворими;
- основні післяопераційні ускладнення та принципи їх корекції, невідкладну допомогу.

Вміти

- оформляти медичну документацію;
- готувати жінку та все необхідне до проведення акушерських та гінекологічних операцій та асистувати при цьому;
- здійснювати догляд за вагітними, породіллями, хворими, виконувати призначення лікаря в періопераційний період;

Студенти повинні бути поінформовані про:

- чинні нормативні акти та накази міністерства охорони здоров'я України;
- основні принципи організації оперативної акушерської допомоги на сучасному етапі;
- досягнення сучасного оперативного акушерства та гінекології, що втілюються в практику охорони здоров'я України;

3.Компетентності

Загальні компетентності :

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 3 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 7 Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності:

СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.
СК 2 Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.
СК 3 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях з урахуванням механізму управління власними емоційною, мотиваційно-вольовою, когнітивною сферами.
СК 4 Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.
СК 5 Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.
СК 6 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 7 Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосовуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.
СК 8 Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.
СК 9 Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.
СК 10 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).
СК 11 Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.
СК 12 Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.
СК 13 Здатність пояснити сутність основних фізіологічних та патологічних станів в акушерстві та назвати клінчні прояви типової акушерської патології.
СК 14 Здатність зібрати анамнез вагітної, породіллі, провести обстеження, проаналізувати отримані данні та оцінити стан важкості вагітної та породіллі.
СК 15 Здатність провести зовнішнє та внутрішнє акушерське обстеження, надати акушерську допомогу в пологах, провести перший туалет новонародженого, здійснити догляд за роділлею та породіллею та найпростіші акушерські операції.
СК 16 Здатність надати допомогу при невідкладних станах в акушерстві.

3.1. Результати навчання

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.
РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.
РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.
РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.
РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.
РН 7. Застосовувати паліативну компетентність при роботі з пацієнтами, їх оточенням, медичними та соціальними працівниками під час здійснення професійної діяльності.

РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров’я та зміцнення здоров’я пацієнта .
РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров’я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.
РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.
РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .
РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.
РН 14. Здійснювати заходи щодо збереження репродуктивного здоров'я населення з метою покращення демографічної ситуації.
РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.
РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.
РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.
РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

3.2. Додаткові результати навчання

ДРН 1. Надавати невідкладну та екстрену медичну допомогу в разі критичних та термінальних станів, керуючись чинними протоколами, із застосуванням медичного інструментарію та знань з групової належності затверджених лікарських засобів, особливостей їхньої фармакокінетики та фармакодинаміки (способи введення, дозування ,показання, протипоказання, взаємодії між собою, побічні ефекти, передозування та способи усунення їх, в т.ч. наркотичних засобів).

4.Тематичний план лекційних, практичних занять та самостійної роботи студентів

№ з/п	ТЕМИ	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика	Самостійна

				під керівництвом викладача	**робота**
1.	Оперативне акушерство: загальні поняття. Показання, умови, класифікація оперативних втручань в акушерстві. Підготовка вагітних до операції. Поняття про ступені ургентності.	**5**	**1**	**4**	
2.	Акушерський та гінекологічний інструментарій.	**4**		**4**	
3.	Акушерські операції що переривають вагітність.	**7**	**1**	**2**	**4**
4.	Акушерські операції що зберігають вагітність.	**2**		**2**	
5.	Акушерські операції що виправляють положення плода.	**5**	**1**	**4**	
6.	Розроджувальні операції: витягання плода за ніжку, пахвинний згин.	**4**		**4**	
7.	Розроджувальні операції: акушерські щипці, вакуумна екстракція плода.	**8**		**4**	**4**
8.	Розроджувальні операції: кесарів розтин.	**10**	**1**	**4**	**5**
9.	Акушерські операції в III та післяпологовому періоді.	**4**		**4**	
10.	Плодоруйнуючі операції.	**4**		**4**	
11.	Акушерські операції, що виконує акушерка.	**8**		**4**	**4**
12.	Хірургічні методи лікування гінекологічних хворих.	**1**		**1**	

13.	Особливості догляду та післяопераційні ускладнення.	**1**		**1**	
14.	Основні невідкладні стани в акушерстві	**25**			**25**
15	Залік	**2**		**2**	
	Разом годин:	**90**	**4**	**44**	**42**

5.Тематичний план занять

5.1 Теми лекційних занять(*акушерська справа*)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кіль кість годин
1.	**Оперативне акушерство та гінекологія: загальні поняття. Операції що переривають, зберігають вагітність, готують пологові шляхи, виправляють неправильні положення та передлежання плода.** Загальні уявлення про акушерські операції, поняття про планові та ургентні операції. Підготовка до операції. Догляд за післяопераційними хворими. Принципи знеболення. Класифікація операцій. 1. Операції, що застосовуються під час вагітності: а) штучний аборт шляхом вишкрібання порожнини матки та шляхом вакуум-аспірації; штучне переривання вагітності в різні терміни — малий Кесарів розтин, внутрішньооболонкове введення розчинів, штучне збудження пологової діяльності; б) операції, що зберігають вагітність при істміко-цервікальній недостатності. Показання. Умови. Можливі ускладнення. 2. Операції, що підготовлюють пологові шляхи: амніотомія, розширення шийки матки (розширювачами, пальцеве). Розтин промежини: перінеотомія, епізіотомія. Показання. Умови. Можливі ускладнення. 3. Операції, що виправляють положення плода: класичний зовнішньовнутрішній поворот плода за ніжку при поперечному положенні. Умови. Показання. Протипоказання. Етапи операції. Можливі ускладнення.	**2**

2.	**Розроджувальні, плодоруйнуючі, операції що застосовують в III та післяпологовому періоді.Оперативні втручання, застосовувані в гінекологічній практиці.** 4. Розроджувальні операції: накладання акушерських щипців, вакуумна екстракція плода, витягання плода за пахвовий згин, за ніжку. Кесарів розтин. Показання. Види Кесаревого розтину, умови, протипоказання, знеболення. Основні етапи операцій. Особливості догляду в післяопераційний період. 5. Плодоруйнівні операції — краніотомія, клейдотомія, декапітація, евісцерація, спондилотомія. Показання. Протипоказання. Умови. Основні етапи. Інструменти. Підготовка до операції. Знеболення. Особливості догляду у післяопераційний період. 6. Операції, що виконуються в третьому періоді пологів та ранньому післяпологовому періоді: ручне відокремлення та виділення посліду, ручне обстеження порожнини матки. Інструментальна ревізія порожнини матки. Показання, набір інструментів. Зашивання розривів шийки матки і промежини, перев'язування магістральних судин матки (показання), надпіхвова ампутація та екстирпація матки (показання, основні відмінності).	**2**
	Усього:	**4г.**

5.1 Теми лекційних занять(*лікувальна справа*)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кіль кість годин
1.	**Оперативне акушерство та гінекологія: загальні поняття. Операції що переривають, зберігають вагітність, готують пологові шляхи, виправляють неправильні положення та передлежання плода.** Загальні уявлення про акушерські операції, поняття про планові та ургентні операції. Підготовка до операції. Догляд за післяопераційними хворими. Принципи знеболення. Класифікація операцій. 1. Операції, що застосовуються під час вагітності: а) штучний аборт шляхом вишкрібання порожнини матки та шляхом вакуум-аспірації; штучне переривання вагітності в різні терміни — малий Кесарів розтин, внутрішньооболонкове введення розчинів, штучне збудження пологової діяльності;	**2**

	б) операції, що зберігають вагітність при істміко-цервікальній недостатності. Показання. Умови. Можливі ускладнення. 2. Операції, що підготовлюють пологові шляхи: амніотомія, розширення шийки матки (розширювачами, пальцеве). Розтин промежини: перінеотомія, епізіотомія. Показання. Умови. Можливі ускладнення. 3. Операції, що виправляють положення плода: класичний зовнішньовнутрішній поворот плода за ніжку при поперечному положенні. Умови. Показання. Протипоказання. Етапи операції. Можливі ускладнення.	
2.	**Розроджувальні, плодоруйнуючі, операції що застосовують в III та післяпологовому періоді.** 4. Розроджувальні операції: накладання акушерських щипців, вакуумна екстракція плода, витягання плода за пахвовий згин, за ніжку. Кесарів розтин. Показання. Види Кесаревого розтину, умови, протипоказання, знеболення. Основні етапи операцій. Особливості догляду в післяопераційний період. 5. Плодоруйнівні операції — краніотомія, клейдотомія, декапітація, евісцерація, спондилотомія. Показання. Протипоказання. Умови. Основні етапи. Інструменти. Підготовка до операції. Знеболення. Особливості догляду у післяопераційний період. 6. Операції, що виконуються в третьому періоді пологів та ранньому післяпологовому періоді: ручне відокремлення та виділення посліду, ручне обстеження порожнини матки. Інструментальна ревізія порожнини матки. Показання, набір інструментів. Зашивання розривів шийки матки і промежини, перев'язування магістральних судин матки (показання), надпіхвова ампутація та екстирпація матки (показання, основні відмінності).	**2**
3.	**Оперативні втручання, застосовувані в гінекологічній практиці.** Класифікація гінекологічних операцій, особливості. Підготовка хворих. Післяопераційні ускладнення та догляд.	**1**
	Усього:	**5г.**

5.1 Теми лекційних занять(*сестринська справа 11кл*)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кіль

		кість годин
1.	**Оперативне акушерство та гінекологія: загальні поняття. Операції що переривають, зберігають вагітність, готують пологові шляхи, виправляють неправильні положення та передлежання плода.** Загальні уявлення про акушерські операції, поняття про планові та ургентні операції. Підготовка до операції. Догляд за післяопераційними хворими. Принципи знеболення. Класифікація операцій. 1. Операції, що застосовуються під час вагітності: а) штучний аборт шляхом вишкрібання порожнини матки та шляхом вакуум-аспірації; штучне переривання вагітності в різні терміни — малий Кесарів розтин, внутрішньооболонкове введення розчинів, штучне збудження пологової діяльності; б) операції, що зберігають вагітність при істміко-цервікальній недостатності. Показання. Умови. Можливі ускладнення.	**2**
2.	**Операції, що підготовлюють пологові шляхи:** амніотомія, розширення шийки матки (розширювачами, пальцеве). Розтин промежини: перінеотомія, епізіотомія. Показання. Умови. Можливі ускладнення. **Операції, що виправляють положення плода:** класичний зовнішньовнутрішній поворот плода за ніжку при поперечному положенні. Умови. Показання. Протипоказання. Етапи операції. Можливі ускладнення.	**2**
3.	**Розроджувальні операції.** Розроджувальні операції: накладання акушерських щипців, вакуумна екстракція плода, витягання плода за пахвовий згин, за ніжку. Кесарів розтин. Показання. Види Кесаревого розтину, умови, протипоказання, знеболення. Основні етапи операцій. Особливості догляду в післяопераційний період.	**2**
4.	**Плодоруйнівні операції** — краніотомія, клейдотомія, декапітація, евісцерація, спондилотомія. Показання. Протипоказання. Умови. Основні етапи. Інструменти. Підготовка до операції. Знеболення. Особливості догляду у післяопераційний період. **Операції, що виконуються в третьому періоді пологів та ранньому післяпологовому періоді**: ручне відокремлення	**2**

	та виділення посліду, ручне обстеження порожнини матки. Інструментальна ревізія порожнини матки. Показання, набір інструментів. Зашивання розривів шийки матки і промежини, перев'язування магістральних судин матки (показання), надпіхвова ампутація та екстирпація матки (показання, основні відмінності). **СР№8, СР№9.**	
5.	**Оперативні втручання, застосовувані в гінекологічній практиці.** Класифікація гінекологічних операцій, особливості. Підготовка хворих. Післяопераційні ускладнення та догляд.	**2**
6.	**Сучасні досягнення в галузі оперативного акушерства та гінекології:** лапароскопічні, симультанні, операції за допомогою ШІ... **СПРС №5**	**1**
	Усього:	**11г.**

5.1 Теми лекційних занять(*сестринська справа 9кл*)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кіль кість годин
1.	**Оперативне акушерство та гінекологія: загальні поняття. Операції що переривають, зберігають вагітність, готують пологові шляхи, виправляють неправильні положення та передлежання плода.** Загальні уявлення про акушерські операції, поняття про планові та ургентні операції. Підготовка до операції. Догляд за післяопераційними хворими. Принципи знеболення. Класифікація операцій. 1. Операції, що застосовуються під час вагітності: а) штучний аборт шляхом вишкрібання порожнини матки та шляхом вакуум-аспірації; штучне переривання вагітності в різні терміни — малий Кесарів розтин, внутрішньооболонкове введення розчинів, штучне збудження пологової діяльності; б) операції, що зберігають вагітність при істміко-цервікальній недостатності. Показання. Умови. Можливі ускладнення.	**2**
2.	**Операції, що підготовлюють пологові шляхи:** амніотомія, розширення шийки матки (розширювачами, пальцеве). Розтин промежини: перінеотомія, епізіотомія. Показання. Умови. Можливі ускладнення.	**2**

	Операції, що виправляють положення плода: класичний зовнішньовнутрішній поворот плода за ніжку при поперечному положенні. Умови. Показання. Протипоказання. Етапи операції. Можливі ускладнення.	
3.	**Розроджувальні, плодоруйнуючі, операції що застосовують в ІІІ та післяпологовому періоді.** Розроджувальні операції: накладання акушерських щипців, вакуумна екстракція плода, витягання плода за пахвовий згин, за ніжку. Кесарів розтин. Показання. Види Кесаревого розтину, умови, протипоказання, знеболення. Основні етапи операцій. Особливості догляду в післяопераційний період.	**2**
4.	**Плодоруйнівні операції** — краніотомія, клейдотомія, декапітація, евісцерація, спондилотомія. Показання. Протипоказання. Умови. Основні етапи. Інструменти. Підготовка до операції. Знеболення. Особливості догляду у післяопераційний період. **Операції, що виконуються в третьому періоді пологів та ранньому післяпологовому періоді**: ручне відокремлення та виділення посліду, ручне обстеження порожнини матки. Інструментальна ревізія порожнини матки. Показання, набір інструментів. Зашивання розривів шийки матки і промежини, перев'язування магістральних судин матки (показання), надпіхвова ампутація та екстирпація матки (показання, основні відмінності). **Оперативні втручання, застосовувані в гінекологічній практиці.** Класифікація гінекологічних операцій, особливості. Підготовка хворих. Післяопераційні ускладнення та догляд.	**2**
	Усього:	**8г.**

5.2 Теми навчальної практики під керівництвом викладача (акушерська справа)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
1.	**Оперативне акушерство: загальні поняття.** Показання, умови, класифікація оперативних втручань в акушерстві. Підготовка вагітних до операції. Поняття про ступені ургентностіПроводяться в кабінеті доклінічної практики:	**4**

	підготовка інструментів, оброблення рук до операції. Знеболювання. ***Практичні навички:*** -підготовка вагітних до планової операції -підготовка вагітних до ургентної операції -підготовка до малої операції -післяопераційний догляд за породіллями	
2.	**Акушерський та гінекологічний інструментарій.** Вивчення акушерського та гінекологічного інструментарію. ***Практичні навички:*** -збирання наборів інструментів до штучного аборту, вишкрібання слизової оболонки матки, гідротубації, пертубації, пункції черевної порожнини через заднє склепіння піхви, біопсії шийки матки, поліпектомії, метросальпінгографії...	**4**
3.	**Акушерські операції що переривають вагітність.Акушерські операції що зберігають вагітність.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — складання набору інструментів для штучного аборту; -складання набору інструментів для зашивання шийки матки при ІЦН. **СР№1**	**4**
4.	**Акушерські операції що виправляють положення плода**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — відпрацювання на фантомі техніки зовнішньо - внутрішнього повороту плода на ніжку	**4**
5.	**Розроджувальні операції: витягання плода за ніжку, пахвинний згин**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання на фантомі техніки витягання плода за ніжку та пахвинний згин	**4**
6.	**Розроджувальні операції: акушерські щипці, вакуумна екстракція плода.** Розгляд клінічних кейсів. Вивчення будови акушерських щипців.	**4**

	Практичні навички: -асистування лікарю під час накладання акушерських щипців, вакуумної екстракції плода. **СР№2**	
7.	**Розроджувальні операції: кесарів розтин.** Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. *Практичні навички:* -підготовка рук перед операцією -підготовка роділлі до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за породіллями. **СР№3СР№4**	**4**
8.	**Акушерські операції в ІІІ та післяпологовому періоді**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. *Практичні навички:* - відпрацювання ручного відокремлення плаценти на фантомі -відпрацювання ручної ревізії стінок порожнини матки **СР№8СР№9**	**4**
9.	**Плодоруйнуючі операції.** Розгляд клінічних кейсів. *Практичні навички:* — складання набору інструментів для плодоруйнівних операцій; -постановка венозного катетеру; -визначення груп крові. **СР№5СР№10**	**4**
10.	**Акушерські операції, що виконує акушерка**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. *Практичні навички:* - зашивання розривів промежини I-II ступеня; — виконання епізіотомії та перінеотомії (на фантомі); — виконання амніотомії (на фантомі); — ручне відокремлення та виділення посліду; — ручне обстеження порожнини матки. **СР№6СР№7**	**4**
11.	**Хірургічні методи лікування гінекологічних хворих.** Особливості догляду та післяопераційні ускладнення. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів.	**2**

	Практичні навички: -підготовка рук перед операцією -підготовка хворої до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за хворими	
12.	**Залік**	**2**
	Усього:	**44г.**
	Теми навчальної практики під керівництвом викладача (лікувальна справа)	
№ з/п	**НАЗВА ТЕМИ**	**Кількість годин**
1.	**Оперативне акушерство: загальні поняття.** Показання, умови, класифікація оперативних втручань в акушерстві. Підготовка вагітних до операції. Поняття про ступені ургентностіПроводяться в кабінеті доклінічної практики: підготовка інструментів, оброблення рук до операції. Знеболювання. ***Практичні навички:*** -підготовка вагітних до планової операції -підготовка вагітних до ургентної операції -підготовка до малої операції -післяопераційний догляд за породіллями **СР№5СР№10**	**4**
2.	**Акушерський та гінекологічний інструментарій.** Вивчення акушерського та гінекологічного інструментарію. ***Практичні навички:*** -збирання наборів інструментів до штучного аборту, вишкрібання слизової оболонки матки, гідротубації, пертубації, пункції черевної порожнини через заднє склепіння піхви, біопсії шийки матки, поліпектомії, метросальпінгографії...	**4**
3.	**Акушерські операції що переривають вагітність. Акушерські операції що зберігають вагітність.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:***	**4**

	— складання набору інструментів для штучного аборту; -складання набору інструментів для зашивання шийки матки при ІЦН. **СР№1**	
4.	**Акушерські операції що виправляють положення плода**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — відпрацювання на фантомі техніки зовнішньо - внутрішнього повороту плода на ніжку **СР№3**	**4**
5.	**Розроджувальні операції: витягання плода за ніжку, пахвинний згин**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання на фантомі техніки витягання плода за ніжку та пахвинний згин	**4**
6.	**Розроджувальні операції: акушерські щипці, вакуумна екстракція плода, кесарів розтин.** Розгляд клінічних кейсів. Вивчення будови акушерських щипців. ***Практичні навички:*** -асистування лікарю під час накладання акушерських щипців, вакуумної екстракції плода. -підготовка рук перед операцією -підготовка роділлі до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за породіллями. **СР№2СР№4**	**4**
7.	**Плодоруйнуючі операції.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — складання набору інструментів для плодоруйнівних операцій; -постановка венозного катетеру; -визначення груп крові. **Акушерські операції, що виконує акушерка**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** - зашивання розривів промежини I-II ступеня; — виконання епізіотомії та перінеотомії (на фантомі); — виконання амніотомії (на фантомі);	**4**

	— ручне відокремлення та виділення посліду; — ручне обстеження порожнини матки. **СР№6СР№7**	
8.	**Акушерські операції в ІІІ та післяпологовому періоді**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання ручного відокремлення плаценти на фантомі -відпрацювання ручної ревізії стінок порожнини матки **СР№8СР№9**	**4**
9.	**Хірургічні методи лікування гінекологічних хворих.** Особливості догляду та післяопераційні ускладнення. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** -підготовка рук перед операцією -підготовка хворої до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за хворими	**4**
10	**Залік**	**4**
	Усього:	**40г.**

5.2 Теми навчальної практики під керівництвом викладача (сестринська справа11кл)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
1.	**Оперативне акушерство: загальні поняття.** Показання, умови, класифікація оперативних втручань в акушерстві. Підготовка вагітних до операції. Поняття про ступені ургентностіПроводяться в кабінеті доклінічної практики: підготовка інструментів, оброблення рук до операції. Знеболювання. ***Практичні навички:*** -підготовка вагітних до планової операції -підготовка вагітних до ургентної операції -підготовка до малої операції -післяопераційний догляд за породіллями	**4**

2.	**Акушерський та гінекологічний інструментарій.** Вивчення акушерського та гінекологічного інструментарію. ***Практичні навички:*** -збирання наборів інструментів до штучного аборту, вишкрібання слизової оболонки матки, гідротубації, пертубації, пункції черевної порожнини через заднє склепіння піхви, біопсії шийки матки, поліпектомії, метросальпінгографії...	**4**
3.	**Акушерські операції що переривають вагітність.Акушерські операції що зберігають вагітність.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — складання набору інструментів для штучного аборту; -складання набору інструментів для зашивання шийки матки при ІЦН. **СР№1**	**4**
4.	**Акушерські операції що виправляють положення плода**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — відпрацювання на фантомі техніки зовнішньо - внутрішнього повороту плода на ніжку	**4**
5.	**Розроджувальні операції: витягання плода за ніжку, пахвинний згин**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання на фантомі техніки витягання плода за ніжку та пахвинний згин **СПРС№6**	**4**
6.	**Розроджувальні операції: акушерські щипці, вакуумна екстракція плода.** Розгляд клінічних кейсів. Вивчення будови акушерських щипців. ***Практичні навички:*** -асистування лікарю під час накладання акушерських щипців, вакуумної екстракції плода. **СР№2**	**4**
7.	**Розроджувальні операції: кесарів розтин.** Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** -підготовка рук перед операцією	**4**

	-підготовка роділлі до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за породіллями. **СР№3СР№4**	
8.	**Акушерські операції в ІІІ та післяпологовому періоді**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання ручного відокремлення плаценти на фантомі -відпрацювання ручної ревізії стінок порожнини матки **Плодоруйнуючі операції.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — складання набору інструментів для плодоруйнівних операцій; -постановка венозного катетеру; -визначення груп крові. **СР№5СР№10**	**4**
9.	**Залік**	**2**
	Усього:	**34г.**

5.2 Теми навчальної практики під керівництвом викладача (сестринська справа 9кл)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
1.	**Оперативне акушерство: загальні поняття.** Показання, умови, класифікація оперативних втручань в акушерстві. Підготовка вагітних до операції. Поняття про ступені ургентностіПроводяться в кабінеті доклінічної практики: підготовка інструментів, оброблення рук до операції. Знеболювання. ***Практичні навички:*** -підготовка вагітних до планової операції -підготовка вагітних до ургентної операції -підготовка до малої операції -післяопераційний догляд за породіллями	**4**
2.	**Акушерський та гінекологічний інструментарій.** Вивчення акушерського та гінекологічного інструментарію.	**4**

	Практичні навички: -збирання наборів інструментів до штучного аборту, вишкрібання слизової оболонки матки, гідротубації, пертубації, пункції черевної порожнини через заднє склепіння піхви, біопсії шийки матки, поліпектомії, метросальпінгографії...	
3.	**Акушерські операції що переривають вагітність.Акушерські операції що зберігають вагітність.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — складання набору інструментів для штучного аборту; -складання набору інструментів для зашивання шийки матки при ІЦН. **СР№1**	**4**
4.	**Акушерські операції що виправляють положення плода**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — відпрацювання на фантомі техніки зовнішньо - внутрішнього повороту плода на ніжку	**4**
5.	**Розроджувальні операції: витягання плода за ніжку, пахвинний згин**. Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання на фантомі техніки витягання плода за ніжку та пахвинний згин	**4**
6.	**Розроджувальні операції: акушерські щипці, вакуумна екстракція плода.** Розгляд клінічних кейсів. Вивчення будови акушерських щипців. ***Практичні навички:*** -асистування лікарю під час накладання акушерських щипців, вакуумної екстракції плода. **СР№2**	**4**
7.	**Розроджувальні операції: кесарів розтин.** Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** -підготовка рук перед операцією -підготовка роділлі до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за породіллями. **СР№3СР№4**	**4**

8.	**Акушерські операції в ІІІ та післяпологовому періоді**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** - відпрацювання ручного відокремлення плаценти на фантомі -відпрацювання ручної ревізії стінок порожнини матки **СР№8СР№9**	**4**
9.	**Плодоруйнуючі операції.** Розгляд клінічних кейсів. ***Практичні навички:*** — складання набору інструментів для плодоруйнівних операцій; -постановка венозного катетеру; -визначення груп крові. **СР№5СР№10**	**4**
10.	**Акушерські операції, що виконує акушерка**. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** - зашивання розривів промежини I-II ступеня; — виконання епізіотомії та перінеотомії (на фантомі); — виконання амніотомії (на фантомі); — ручне відокремлення та виділення посліду; — ручне обстеження порожнини матки. **СР№6СР№7**	**4**
11.	**Хірургічні методи лікування гінекологічних хворих.** Особливості догляду та післяопераційні ускладнення. Розгляд клінічних кейсів, опрацювання історій пологів. ***Практичні навички:*** -підготовка рук перед операцією -підготовка хворої до планової та ургентної операції -післяопераційний догляд за хворими	**1**
12.	**Залік**	**2**
	Усього:	**43г.**

5.3.Самостійна робота(акушерська справа)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	К-ть годин	Контроль
1.	Післяпологові септичні захворювання.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
2.	Розроджувальні операції: акушерські щипці.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
3.	Післяпологові фістули, виворіт матки, розходження лобкового зчленування.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
4.	Розроджувальні операції: кесарів розтин.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
5.	Розрив матки	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
6.	Невідкладна допомога при основних видах акушерської патології..	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
7.	Операції, що виконує акушерка.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
8.	Невідкладна допомога при акушерських кровотечах.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
9.	Невідкладна допомога при геморагічному шоці.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
10	ДВЗ - синдром	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
	Усього:	**42г**	

Самостійна робота(лікувальна справа)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	К-ть годин	Контроль
1.	Післяпологові септичні захворювання.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
2.	Розроджувальні операції: акушерські щипці.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
3	Післяпологові фістули, виворіт матки, розходження лобкового зчленування.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
4	Розроджувальні операції: кесарів розтин.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
5	Розрив матки	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
6	Невідкладна допомога при основних видах акушерської патології..	**5П**	Питання практичного заняття, заліку

7	Операції, що виконує акушерка.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
8	Невідкладна допомога при акушерських кровотечах.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
9	Невідкладна допомога при геморагічному шоці.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
10	ДВЗ - синдром	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
	Усього:	**45г**	

5.3.Самостійна робота(сестринська справа11кл)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	К-ть годин	Контроль
1.	Післяпологові септичні захворювання.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
2	Розроджувальні операції: акушерські щипці.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
3	Післяпологові фістули, виворіт матки, розходження лобкового зчленування.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
4.	Розроджувальні операції: кесарів розтин.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
5.	Розрив матки	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
6.	Невідкладна допомога при основних видах акушерської патології..	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
7.	Операції, що виконує акушерка.	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
8.	Невідкладна допомога при акушерських кровотечах.	**4Т**	Питання практичного заняття, заліку
9.	Невідкладна допомога при геморагічному шоці.	**4Т**	Питання практичного заняття, заліку
10.	ДВЗ - синдром	**5П**	Питання практичного заняття, заліку
	Усього:	**45г**	

5.3.Самостійна робота(сестринська справа 9кл)

№ з/п	НАЗВА ТЕМИ	К-ть годин	Контроль
1.	Післяпологові септичні захворювання.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку

2.	Розроджувальні операції: акушерські щипці.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
3.	Післяпологові фістули, виворіт матки, розходження лобкового зчленування.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
4.	Розроджувальні операції: кесарів розтин.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
5.	Розрив матки	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
6.	Невідкладна допомога при основних видах акушерської патології..	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
7.	Операції, що виконує акушерка.	**3П**	Питання практичного заняття, заліку
8.	Невідкладна допомога при акушерських кровотечах.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
9.	Невідкладна допомога при геморагічному шоці.	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
10	ДВЗ - синдром	**4П**	Питання практичного заняття, заліку
	Усього:	**39г**	

6. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання

визначаються Положенням про контроль досягнень та критерії оцінювання результатів навчання за освітньо-професійною програмою фахового молодшого бакалавра у Первомайському медичному фаховому коледжі Миколаївської обласної ради та вимогами робочої навчальної програми «Оперативне акушерство та гінекологія».

Основними видами оцінювання навчальних досягнень студентів з предметів акушерсько – педіатричного циклу є поточний, проміжний (рубіжна атестація) та підсумковий контроль (семестрові оцінки, заліки, екзамени).

1.2.**Оцінки поточного, рубіжного та підсумкового контролю** (крім екзаменаційної оцінки) **заносяться у журнал обліку роботи академічної групи** та викладачів; **семестрові, залікові, екзаменаційні оцінки фіксуються в індивідуальному плані** та особовій картці здобувача; **до екзаменаційної(залікової) відомості вносяться результати семестрових заліків та екзаменів.**

1.3. Окремим видом діяльності є **самостійна робота** як основний засіб оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи студента над конкретною дисципліною визначається робочою

навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі **самостійної роботи**, **виноситься на поточний та підсумковий контроль** поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

Поточний контроль

здійснюється з метою виявлення рівня засвоєння студентом змісту навчальної програми з кожної дисципліни навчального плану.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, виконання індивідуальних завдань, контрольних робіт тощо.

Поточні і обов'язкові контрольні роботи оцінюються диференційовано. Оцінки за їх виконання заносяться у журнал обліку роботи академічної групи та викладачів. Кількість поточних контрольних робіт визначається робочою програмою навчальної дисципліни. Виконання контрольних робіт студентами є обов'язковим.

Результати поточного контролю (поточна успішність) визначають допуск чи недопуск здобувача до підсумкового контролю та можуть враховуватись викладачем при виставленні підсумкової оцінки за семестровий залік чи екзамен.

Негативний поточний результат «2» підлягає обов'язковому перескладанню здобувачем. Студент(ка), який пропустив тему заняття, має обов'язково опрацювати пропущену тему самостійно, виконати усі визначені даною темою види завдань.

Рубіжний контроль

проводиться двічі на рік (листопад, квітень) з метою активізації навчальної діяльності та покращення успішності студентів, своєчасної ліквідації пропусків занять. Порядок проведення рубіжної атестації визначається Положенням про проведення рубіжної атестації .

Підсумковий семестровий контроль

передбачає виставлення оцінки за проведення заліку.

Семестровий контроль у формі заліку проводиться згідно з навчальним планом. Ці форми контролю можуть проводитись усно чи письмово, за екзаменаційними білетами, тестами тощо.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, яка передбачає оцінку засвоєння студентами навчального матеріалу з певної навчальної дисципліни, на підставі виконання обов'язкових видів навчальної діяльності, лабораторно-практичних робіт, якщо з навчальної дисципліни робочими навчальними планами не передбачено проведення семестрового екзамену.

До семестрового контролю студент допускається, якщо він виконав усі види робіт, завдань, передбачені робочою навчальною програмою з відповідної навчальної дисципліни на «відмінно», «добре», «задовільно».

Результати семестрового контролю використовують як критерій виконання здобувачем освіти навчального плану та зарахування кредитів, рекомендацій щодо отримання стипедії, переведення, відрахування, поновлення на навчання тощо.

Порядок проведення заліку

Для проведення заліку з навчальної дисципліни циклу розробляють банк методичних матеріалів, який обговорюють і ухвалюють на засіданні циклової комісії.

Для проведення заліку, який передбачений навчальним планом як форма підсумкового контролю з навчальної дисципліни, складають список питань з різних розділів програми. Комплект питань повинен за своїм змістом охоплювати всі теми вивченого навчального матеріалу.

Письмові залікові роботи виконують на папері зі штампом коледжу.

Якщо здобувач освіти не з'явився на залік, викладач в заліковій відомості робить відмітку – «не з'явився». Здобувачеві освіти, який не з'явився на залік без поважних причин, виставляють незадовільну оцінку.

Повторне складання заліку допускається не більше двох разів: один раз викладачу, який викладав дисципліну, другий – комісії, склад якої затверджується наказом директора коледжу.

Якщо здобувач освіти незадоволений виставленою викладачем оцінкою, він має право оскаржити її. Порядок оскарження регламентований Положенням про оскарженя результатів оцінювання здобувачів освіти Первомайського медичного фахового коледжу Миколаївської обласної ради.

На випускному курсі для покращення оцінок з дозволу директора Коледжу і за заявою здобувача освіти проводять повторне складання заліку. Залік приймає комісія у складі не менше трьох членів: голова (директор, заступник директора), голова ЦК, до складу якої входить дана навчальна дисципліна, викладач предмету. Під час роботи такої комісії має право бути присутнім представник студентського самоврядування.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів освіти з предметів акушерсько – педіатричного циклу

Знання, вміння та навички студентів за освітньо-професійної програмою фахового молодшого бакалавра оцінюються у Коледжі за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з виставленням кількісної оцінки «5», «4», «3», «2».

В основу критеріїв оцінювання знань, умінь та навичок студентів з освітньо-професійної підготовки включені ознаки:

- рівень володіння теоретичним матеріалом;
- вміння використовувати теоретичні знання під час простих розрахунків та їх аналіз;
- вміння проводити складні розрахунки, аналізувати показники, робити висновки і давати пропозиції;
- здатність застосовувати теоретичні знання і практичні вміння при виконанні самостійних завдань, творчому формуванні аналітичних обґрунтувань, підготовка рефератів, виступів на науковій конференції, складання ситуаційних завдань, схем тощо.

Враховуючи ці ознаки, у Коледжі розроблені критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів з освітньо-професійної підготовки за 4-бальною шкалою.

1. ***<u>Критерії оцінювання знань, умінь</u> студентів з освітньо – професійної підготовки***

Рівень компетентності	***Оцінка за національною шкалою***	***Критерії оцінювання***
Високий ***(творчий)***	**Відмінно**	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
Достатній ***(конструктивно – варіативний)***	**Добре**	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно

		виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
Середній ***(репродуктивний)***	**Задовільно**	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктив.рівні
Низький ***(рецептивно – продуктивний)***	**Незадовільно**	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів об’єктів.

2. Критерії оцінювання виконання практичних навичок з освітньо – професійної підготовки

Оцінка	***Критерії оцінювання виконання практичних навичок***
Відмінно	Визначені показання та протипоказання маніпуляції. Навичку виконано у правильній послідовності, без помилок, демонстрацією навички спілкування з пацієнтом та догляду за пацієнтом після виконання маніпуляції
Добре	Навичку виконано у правильній послідовності, допущені помилки, які не впливають на кінцевий результат та стан

	пацієнта.
Задовільно	Послідовність виконання навички порушено, однак кінцевої мети досягнуто; допущені помилки не завдають шкоди здоров'ю пацієнта.
Незадовільно	Послідовність виконання навички порушено, бажаного результату не досягнуто, допущені помилки, які можуть негативно вплинути на стан здоров'я пацієнта чи призвести до виникнення ускладнення хвороби.

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є :

1. Повнота виконання завдання:

- Елементарна;
- Фрагментарна;
- Повна;
- Неповна ;

2. Рівень самостійності студента:

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналізів, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо.);

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосувати на практиці набуті знання) :

- ***низький*** – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого аналізу;
- ***середній*** – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- ***достатній*** – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- ***високий*** – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

«5» - Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача
« 4»- Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача
«3 »- Завдання відзначається неповнотою виконання за консультацією викладача
«2»- Завдання відзначається фрагментарністю виконання та консультацією викладача або його керівництвом

3. Критерії оцінювання тестових завдань

Критерії оцінок : «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

В основі лежить повнота і правильність виконаного завдання, співвідношення : кількість неправильних відповідей до загальної кількості питань. Зазначені критерії застосовуються для оцінювання тестових завдань **підсумкового та поточного/тематичного контролю.**

Оцінка	Відсоток правильних відповідей
Відмінно	91-100%
Добре	76-90%

Задовільно	75-58 %
Незадовільно	57,9 - 0 %

4.Критерії оцінювання вирішення клінічної задачі

Оцінка	*Критерії оцінювання вирішення клінічної (ситуаційної) задачі*
Відмінно	студент глибоко засвоїв теоретичний матеріал, вміє пов'язати теорію з практикою, що дозволяє йому розв'язувати ситуаційні (клінічні) задачі підвищеної складності та нетипові кейси.
Добре	студент засвоїв теоретичний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при розв'язуванні ситуаційних (клінічних) задач середньої складності та типові кейси.
Задовільно	студент засвоїв тільки основний матеріал без деталей, розв'язує лише найлегші задачі, припускається неточностей, обирає недостатньо чіткі формулювання, порушує послідовність у викладі відповіді.
Незадовільно	студент не знає значної частини матеріалу, припускається істотних помилок, не вирішує ситуаційну задачу: не може встановити діагноз та запропонувати тактику ведення пацієнтки або надати невідкладну допомогу.

5. Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

СР оцінюється в межах комплексної оцінки знань, виходячи із видів роботи та критеріїв оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, що відведені навчальним планом при оцінюванні виконання письмових завдань слід враховувати : своєчасність виконання, повноту розкриття питання, цілісність, системність, логічну послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи , підготовку матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів**.**

6.*Організація дистанційного навчання та критерії оцінювання результатів навчання предметів акушерсько - педіатричного циклу.*

6.1.Форми дистанційних занять:

✔ Для синхронної комунікації - Zoom, Microsoft Teams, Google Meet, Skype...

✔ Для асинхронної взаємодії -Мій клас, Google Classroom, Moodle, Padlet...

6.2.Інструменти та ресурси дистанційного навчання :

- **Форми онлайн-комунікації:**

✔ Відеоконференція

✔ Чат

✔ Електронна пошта

✔ Анкетування (гугл - форми)

✔ Соціальні мережі та мобільні застосунки на кшталт Viber...

- **Платформи:**

✔ Zoom (zoom.us/download)

✔ Microsoft Teams

✔ Google Meet

✔ LearningApps.org

✔ Mentimetr

✔ Wizer.me...

- **Інструментарій:**

✔ Цифрові інструменти роботи з відео:

https://screencast-o-matic.com/ для запису скрінкастів,
https://edpuzzle.com/ для створення інтерактивних відео
https://www. youtube.com/ для розміщення власних роликів

✔ Онлайн-дошки

https:// jamboard.google.com/
https://miro.com/app/...

6.3.Критерії оцінювання результатів дистанційного навчання:

Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
Високий (творчий)	**Відмінно**	**Студент присутній на відеоконференції під час синхронного формату теоретичних та практичних занять, приймає активну участь в дискусії. Виконує в повному обємі без помилок завдання для самостійного опрацювання на платформі Мій клас або будь якій іншій при асинхронному режимі роботи та вчасно надає викладачу**

		матеріали якісно та охайно виконаних робіт. **Під час синхронного формату заняття с**тудент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
Достатній (конструктивно – варіативний)	**Добре**	**Студент присутній на відеоконференції під час синхронного формату теоретичних та практичних занять, проте не приймає активну участь в дискусії. Виконує без помилок 2/3 запропонованих завдань для самостійного опрацювання на платформі Мій клас або будь якій іншій при асинхронному режимі роботи та вчасно надає викладачу матеріали якісно та охайно виконаних робіт.** **Під час синхронного формату заняття с**тудент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
Середній (репродуктивний)	**Задовільно**	**Студент відсутній на відеоконференції під час синхронного формату теоретичних та практичних занять. Виконує без помилок 2/3 запропонованих завдань для самостійного опрацювання на платформі Мій клас або будь якій іншій при асинхронному режимі роботи та/або несвоєчасно надає викладачу матеріали робіт та/або якість виконаних робіт є недостатньою.**

		Під час синхронного формату заняття студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
Низький (рецептивно – продуктивний)	**Незадовільно**	**Студент відсутній на відеоконференції під час синхронного формату теоретичних та практичних занять. Виконує без помилок 1/3 запропонованих завдань для самостійного опрацювання на платформі Мій клас або будь якій іншій при асинхронному режимі роботи та/або несвоєчасно надає викладачу матеріали робіт та/або якість виконаних робіт є недостатньою.** **Під час синхронного формату заняття с**тудент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів об’єктів.

Прикінцеві положення:

1. При оцінюванні будь – якого формату роботи, якщо середньоарифметичний результат є не цілим числом, то право визначити остаточний результат залишається за викладачем.
2. При оцінюванні результатів самостійних робіт в структуру яких входить одночасно автоматичний контроль і ручна перевірка на платформі мій клас, також право визначити остаточний результат залишається за викладачем, перевага надається результату оцінювання роботи у форматі ручної перевірки.
3. Головним фактором що впливатиме на вибір викладача є поточна успішність студента під час занять в офлайн форматі.

4. Недостатня якість роботи (за умови наявності двох складових) передбачає:

✔ Недотримання принципів академічної доброчесності;

✔ Виконання 1/2 від запропонованих завдань;

✔ Виконання завдань виключно репродуктивного характеру: відповіді на запитання, вирішення задач, заповнення таблиць…;

✔ Ігнорування завдань творчого рівня: перегляд відео з послідуючою рефлексією, виконання навичок в домашніх умовах та відеофіксація їх виконання, робота з подкастами…

7.Методичне забезпечення дисципліни

№ з/п	Перелік документації	% забезпечення
1.	Методичні розробки лекційних занять	**100%**
2.	Методичні розробки практичних занять	**100%**
3.	Методичні розробки СР	**100%**
4.	Роздатковий матеріал з тем	**100%**
5.	Контролюючі матеріали з тем	**100%**
6.	Матеріали для підсумкового контролю (білети, питання, тести, задачі)	**100%**

8.Інформаційні ресурси

№ з/п	Перелік інформаційного забезпечення	Кількість
1.	Електронний підручник (посібник)	**4...**
2.	Мультимедіа	**35...**

3.	Відеофільми	**10…**
4.	Навчальні програми	**11...**
5.	Контролюючі програми	**6...**

1. Перелік питань до заліку

1. Загальні уявлення про акушерські операції, поняття про планові та ургентні операції.
2. Підготовка до операції.
3. Догляд за післяопераційними хворими.
4. Принципи знеболення.
5. Класифікація операцій.

6.Операції, що застосовуються під час вагітності:

- штучний аборт шляхом вишкрібання порожнини матки та шляхом вакуум-аспірації;

7.штучне переривання вагітності в пізні терміни — малий Кесарів розтин, внутрішньооболонкове введення розчинів, штучне збудження пологової діяльності;

8.операції, що зберігають вагітність при істміко-цервікальній недостатності. Показання. Умови. Можливі ускладнення.

9.Операції, що підготовлюють пологові шляхи: амніотомія, розширення шийки матки (розширювачами, пальцеве).

10. Розтин промежини: перінеотомія, епізіотомія. Показання. Умови. Можливі ускладнення.

11.Операції, що виправляють положення плода: класичний зовнішньовнутрішній поворот плода за ніжку при поперечному положенні. Умови. Показання. Протипоказання. Етапи операції. Можливі ускладнення.

12.Розроджувальні операції: накладання акушерських щипців.

13.Вакуумна екстракція плода.

14.Витягання плода за пахвовий згин, за ніжку.

15.Кесарів розтин. Показання. Види Кесаревого розтину, умови, протипоказання, знеболення. Основні етапи операцій. Особливості догляду в післяопераційний період.

16.Плодоруйнівні операції — краніотомія, клейдотомія, декапітація, евісцерація, спондилотомія. Показання. Протипоказання. Умови. Основні етапи. Інструменти. Підготовка до операції. Знеболення. Особливості догляду у післяопераційний період.

17.Операції, що виконуються в третьому періоді пологів та ранньому післяпологовому періоді: ручне відокремлення та виділення посліду, ручне обстеження порожнини матки. Інструментальна ревізія порожнини матки. Показання, набір інструментів.

18.Зашивання розривів шийки матки і промежини, перев'язування магістральних судин матки (показання), надпіхвова ампутація та екстирпація матки (показання, основні відмінності).

10.Перелік практичних навичок

1. підготовка вагітних до планової операції
2. підготовка вагітних до ургентної операції
3. підготовка хворихдо малої операції
4. післяопераційний догляд за породіллями
5. збирання наборів інструментів до штучного аборту, вишкрібання слизової оболонки матки, гідротубації, пертубації, пункції черевної порожнини через заднє склепіння піхви, біопсії шийки матки, поліпектомії, метросальпінгографії...
6. підготовка рук перед операцією
7. надягання та знімання стерильних рукавичок
8. постановка венозного катетеру
9. визначення груп крові
10. підготовка роділлі до планової та ургентної операції
11. післяопераційний догляд за породіллями
12. відпрацювання ручного відокремлення плаценти на фантомі
13. відпрацювання ручної ревізії стінок порожнини матки
14. зашивання розривів промежини I-II ступеня;
15. виконання епізіотомії та перінеотомії (на фантомі);
16. виконання амніотомії (на фантомі);
17. складання набору інструментів для плодоруйнівних операцій.

11. Список рекомендованої літератури, перелік інформаційних джерел.

11.1.Основна

- ***Акушерство*** **і гінекологія**: У 2 кн. / За ред. В.І. Грищенка, М.О. Щербини. — К.: ВСВ "Медицина", 2011.
- ***Акушерство*****:** підручник / За ред. В.І. Грищенка. — К.: Медицина, 2009.
- *Назарова І.Б.* **Невідкладні стани в акушерстві**. — К.: Медицина, 2006.
- *Назарова І.Б., Самойленко В.Б.* **Фізіологічне акушерство**. — К.: Медицина, 2009.
- *Самойленко В.Б., Назарова І.Б., Шембелев І.Г., Муштенко Н.П.*

Патологічне акушерство. Оперативне акушерство. — К.: Медицина, 2012.
- *Скачко Б.Г.* **ВІЛ/СНІД. Профілактика. Лікування. Реабілітація**. — К.: Медицина, 2006.
- *Степанківська Г.К., Михайленко О.Т.* **Акушерство**. — К.: Здоров'я, 2000.
- *Шатило В.Й., Яворський П.В.* **Практикум з фантомного акушерства**: Навч. посібник. — 2-ге вид. — К.: ВСВ "Медицина", 2012.

11.2.Допоміжна

- *Назарова І.Б.* **Медсестринство в акушерстві**. — К.: Медицина, 2008.
- *Тарасюк В.С., Куганська Г.Б.* **Охорона праці у лікувально-профілактичних закладах. Безпека життєдіяльності**. — К.: ВСВ "Медицина", 2010.
- С.Хміль, **«Акушерство»** - Тернопіль: Укрмедкнига, 2008.

11.3. Інтернет-ресурси